

द्वारका इंटरनेशनल स्कूल

कक्षा-6,विषय-संस्कृत

वार्षिक परीक्षा

(नमूना प्रश्न पत्र)

समय-3 घंटे

कुल अंक-80

प्रश्न 1) अपठित गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए । (5)

तत्र एकः पुस्तकालयः अस्ति । पुस्तकालयस्य समीपे मम गृहम् अस्ति । पुस्तकालये अनेकानि पुस्तकानि सन्ति । अत्र जनाः पठनाय आगच्छन्ति । अत्र छात्राः अपि आगच्छन्ति । पुस्तकालयात् बहिः एकः अश्वत्थ वृक्षः अस्ति ।

1) एकपदेन उत्तरत । (एक शब्द में उत्तर दीजिए ।)

1) पुस्तकालयस्य समीपे किम् अस्ति ?

2) अत्र के पठनाय आगच्छन्ति ?

2) पूर्णवाक्येन उत्तरत । (पूरे वाक्य में उत्तर दीजिए ।)

1) पुस्तकालयात् बहिः कः अस्ति ?

3) प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चिनुत । (दिए गए विकल्पों से उचित उत्तर चुनिए ।)

1) 'एकः पुस्तकालयः अस्ति' अत्र किं विशेषणपदम् अस्ति ?

(क) पुस्तकालयः (ख) अस्ति (ग) जनाः (घ) एकः

2) 'एकः अश्वत्थ वृक्षः अस्ति ।' अत्र क्रियापदं किम् ?

(क) वृक्षः (ख) अश्वत्थ (च) अस्ति (घ) एकः

3) 'तत्र एकः पुस्तकालयः अस्ति ।' अत्र अव्यय पदं किम् ?

(क) एकः (ख) तत्र (ग) अत्र (घ) अस्ति

प्रश्न 2) अपठित गद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दीजिए । (5)

अद्यत्वे क्रिकेट-क्रीडा विश्वस्य जनानां लोकप्रियं खेलम् अस्ति । नवयुवकाः बालाः च अपि सर्वत्र क्रिकेट-क्रीडां खेलन्ति । प्रतिदिनं वृद्धाः, युवकाः, सहस्रसंख्यकाः जनाः च क्रिकेट-क्रीडां दूरदर्शने दृष्टुं तत्पराः दृश्यन्ते । दर्शकाः क्रीडकानां खेलचातुर्यं दृष्ट्वा प्रसीदन्ति ।

1. एकपदेन उत्तरत -

(1) का विश्वस्य जनानां लोकप्रियं खेलम् अस्ति ?

(2) नवयुवकाः बालाः च अपि सर्वत्र कां खेलन्ति ?

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत -

(1) के क्रीडकानां खेलचातुर्यं दृष्ट्वा प्रसीदन्ति ?

3. निर्देशानुसार उत्तरत -

(1) 'प्रसीदन्ति' अस्य किं कर्तृपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) दर्शकः (ख) दर्शकाः (ग) दर्शकम् (घ) दर्शकेन

(2) 'खेलम्' अस्य किं विशेषणपदम् अत्र प्रयुक्तम् ?

(क) लोकप्रियः (ख) लोकप्रिया (ग) लोकप्रियेण (घ) लोकप्रियम्

(3) 'बालाः च अपि सर्वत्र क्रिकेट-क्रीडां खेलन्ति' अस्मिन् वाक्ये किम् अव्ययपदम् प्रयुक्तम् ?

(क) बालाः (ख) अपि, सर्वत्र (ग) क्रिकेट-क्रीडां (घ) खेलन्ति

प्रश्न 3) निम्नलिखित अनुच्छेद को मञ्जूषा की सहायता से पूरा कीजिए । (5)
 अद्य----- पर्यावरण-महोत्सवः अस्ति । सर्वे पादपान् आरोपयन्ति । वृक्षाः वातावरणं-----
 कुर्वन्ति । ते अस्मभ्यं ----- यच्छन्ति । वृक्षान् विना अस्माकं जीवनम् ----- अस्ति ।
 जूनमासे प्रतिवर्षं विश्वपर्यावरण दिवसः मान्यते । वृक्षाः अनेकेभ्यः जीवेभ्यः ----- यच्छन्ति
 । वृक्षाः धन्याः सन्ति ।

मञ्जूषा

(असम्भवम्, आश्रयं, शुद्धं, विद्यालये, प्राणवायुं)

प्रश्न 4) शब्दों के अर्थ लिखिए । (5)

1) भ्रम् 2) नृपस्य 3) पाकशाला 4) उपविशत 5) चरिष्यति

प्रश्न 5) रिक्त स्थानों में उचित क्रिया पद भरिए । (5)

- 1) छात्राः ----- । (पठति/पठतः/पठन्ति)
- 2) आवाम् मालाकारौ ----- । (स्तः/स्थः/स्वः)
- 3) गायिका ----- । (गायति/गायसि/गायामि)
- 4) अहम् भोजनं ----- । (खादिष्यामि/खादिष्यामः/खादिष्यावः)
- 5) लतायाः पत्राणि ----- । (पतिष्यतः/पतिष्यन्ति/पतिष्यति)

प्रश्न 6) वाक्यों को शुद्ध कीजिए । (5)

- 1) सर्वे छात्राः तिष्ठति । 2) वयं भ्रमणाय गच्छावः ।
- 3) एतानि फलानि स्तः । 4) धावकौ धविष्यन्ति ।
- 5) त्वं चलचित्रं द्रक्ष्यथः ।

प्रश्न 7) वाक्यों के वचन बदलकर लिखिए । (4)

- 1) तडागे कमलम् विकसति । (बहुवचन) 2) नीडेषु खगाः वसन्ति । (एकवचन)
- 3) बालिका पत्रं लिखति । (द्विवचन) 4) खगाः कूजिष्यन्ति । (एकवचन)

प्रश्न 8) निम्नलिखित प्रश्नों के एक पद में उत्तर दीजिए । (2)

- 1) भारतस्य पवित्रतमा नदी का ? 2) कस्य सैनिकाः वीराः सन्ति ?
- 3) रत्नाकरः कुत्र विद्यते ? 4) अम्बा कुत्र भोजनम् पचति ?

प्रश्न 9) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर पूर्ण वाक्य में लिखिए । (4)

- 1) केषु नीडानि सन्ति ? 2) कस्य भूषणम् दानम् ?
- 3) हिमालयः केषाम् राजा अस्ति ? 4) कयोः फलानि सन्ति ?

प्रश्न 10)) निम्नलिखित वाक्यों को हिंदी में लिखिए । (5)

- 1) अजा चरिष्यति । 2) सैनिकाः देशं रक्षिष्यन्ति ।
- 3)) रंगमंचे नर्तकी नृत्यति । 4) विद्यालये पुस्तकालयः अस्ति ।
- 5) एतत् नृपस्य भवनम् अस्ति ।

प्रश्न 11) निम्नलिखित शब्दों के विभक्ति और वचन लिखिए । (5)

- 1) जले 2) कक्षासु 3) फलस्य 4) पत्राणाम् 5) वाटिकायां

प्रश्न 12) निम्नलिखित पदों के पद परिचय (धातु, लकार, पुरुष, वचन) लिखिए । (6)

- 1) हसिष्यन्ति 2) करिष्यति 3) लिखथ

प्रश्न 13) निम्नलिखित धातु रूपों को लृट् से पूरा कीजिए । (6)

	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्र. पु.	पठिष्यति	-----	-----
म. पु.	-----	दास्यथः	-----
उ. पु.	-----	-----	चलिष्यामः
प्र. पु.	चलति	-----	-----
म. पु.	-----	नमथः	-----
उ. पु.	-----	-----	गच्छामः

प्रश्न 14) शब्द रूप पूरे कीजिए । (5)

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
द्वितीया	फलम्	-----	-----
पञ्चमी	लतायाः	-----	-----
संबोधन	----- !	हे देवौ !	----- !
चतुर्थी	देवाय	-----	देवेभ्यः
तृतीया	फलेन	-----	-----

प्रश्न 15) उचित मिलान कीजिए । (5)

'क'	'ख'
1) त्वं पत्रकारः	निर्गच्छति
2) सरोवरेषु मीनाः	गमिष्यावः
3) अजा	असि
4) गंगा नदी हिमालयात्	वसन्ति
5) आवां गृहम्	चरिष्यति

प्रश्न 16) निम्नलिखित शब्दों के समानार्थक रूप लिखिए । (4)

- 1) राजा 2) पवन 3) कमल 4) दूध

प्रश्न 17) निम्नलिखित संख्या शब्दों को संस्कृत में लिखिए । (4)

- 1) 33 2) 20 3) 42 4) 27